

北京 大 学 试 用 教 材

俄 语

第一册

北京大学俄语系公共俄语教研室

陈 正 俞 仁 山 董 青 贾 敏 编

北京 大 学 出 版 社

北京大学试用教材

俄语

第一册

北京大学俄语系公共俄语教研室

陈正俞仁山董青贾敏编

北京大学出版社

俄语
第一册

北京大学出版社出版

(北京大学校内)

新华书店北京发行所发行

河北省○五印刷厂印刷

787×1092毫米 32开本 6印张 120千字

1982年7月第一版 1982年7月第一次印刷

印数 1—32,000 册

统一书号：9209·16 定价：0.64元

前　　言

本教材供大学理科各系修完第一外国语后，选修俄语的学生使用。也可供自学青年自学俄语使用。

本教材共分三册，每册供一学期使用，教学总时数预计为200学时左右。第一、二册以语法（主要是词法）为中心，第三册以课文为中心，补以必要的句法知识。学生通过三册书的学习，能初步掌握俄语基础语法，初步具备借助辞典阅读科普文章的能力。

第一册共十五课，其中第一课至第六课为语音，教学时数为24学时左右。第七课至第十四课为语法、词汇，教学时数为36学时左右，第十五课为复习课，4学时。

第一册课文以日常生活和社会生活题材为主，编者对所选的某些课文予以加工和修改，以适合教学的需要。课文和语法在所学内容上尽量做到相互配合，课文中出现的尚未讲过的语法现象，通过注释解决。

第一册总词汇量为400个。

每课练习分两大部分，第一部分供巩固语法内容使用；第二部分供巩固课文、词汇、语法使用。

本教材语音主要由陈正、语法由俞仁山、课文由董青、练习由贾敏编写；并经我系郝淑云同志审阅，龚人放教授审定。

由于编者水平有限，本教材必然有不少缺点、错误，欢迎批评指正。

编　　者

1982年1月

РУССКИЙ АЛФАВИТ 俄语字母表

印刷体 大写小写	手写体 大写小写	名 称	印刷体 大写小写	手写体 大写小写	名 称
А а	Аа	а	П п	Пп	пэ
Б б	Бб	бэ	Р р	Рр	эр
В в	Вв	вэ	С с	Сс	эс
Г г	Гг	гэ	Т т	Тт	тэ
Д д	Дд	дэ	У у	Уу	у
Е е	Ее	яэ	Ф ф	Фф	эф
Ё ё	Ёё	ю	Х х	Хх	ха
Ж ж	Жж	жэ	Ц ц	Цц	це
З з	Зз	зэ	Ч ч	Чч	че
И и	Ии	и.	Ш ш	Шш	ша
Й й	Йй	и краткое	Щ щ	Щщ	ша
К к	Кк	ка	ъ	ъ	твёрдый знак
Л л	Лл	эль	ы	ы	ы
М м	Мм	эм	ь	ь	мягкий знак
Н н	Нн	эн	Э э	Ээ	э
О о	Оо	о	Ю ю	Юю	йу
			Я я	Яя	яя

ОГЛАВЛЕНИЕ 目 录

Урок 1 (один)	1
Фонетика 语音	
I 俄语字母	
II 元音和辅音	
III 元音 а, о, у, и 的发音	
IV 辅音 м, н, т-д 的发音	
Диалоги 对话	
Урок 2 (два)	6
Фонетика 语音	
I 元音 ə 的发音	
II 辅音 р, л, к-г, п-б 的发音	
III 清辅音和浊辅音	
IV 音节和重音	
Диалоги 对话	
Урок 3 (три)	14
Фонетика 语音	
I 元音 ы 的发音	
II 辅音 ѹ 的发音	
III 元音 я, ё, ю, е 的发音	

IV т-д和 я, ё, ю, и, е 的拼读	
V 辅音 с-з 的发音	
диалоги 对话	
Урок 4 (четыре)	21
Фонетика 语音	
I 辅音 ф-в, ш-ж, ч 的发音	
II 软音符号 ъ 的作用	
III 辅音的清浊变化	
IV 语调	
диалоги 对话	
Урок 5 (пять)	31
Фонетика 语音	
I 辅音х, п, щ 的发音	
II 硬音符号 ъ 的作用	
III 移行规则	
диалоги 对话	
Урок 6 (шесть)	38
Фонетика 语音	
I 某些音组和辅音的发音	
II 大写字母的用法	
III 语音总复习	
拼音练习表	
清浊辅音对照表	
диалоги 对话	
附录：俄语、英语发音对照表（供参考）	48
Урок 7 (семь)	49

Грамматика 语法

I 词类

II 名词

III 名词的性和数

Тексты 课文

I Наш гóрод

II Самолёт летít

III Диалóг

Урок 8 (восемь) 69

Грамматика 语法

I 形容词、形容词与名词性、数的一致关系

II 代词

III 人称代词

IV 物主代词与名词性、数的一致关系

Тексты 课文

I Здráвствуй, весна!

II Метáллы

III Диалóг

Урок 9 (девять) 72

Грамматика 语法

I 动词

II 动词第一变位法

Тексты 课文

I На урóке

II что дéлают студéнты?

Урок 10(десять) 81

Грамматика 语法

I 动词第二变位法

II 动词变位时的音变

Текст 课文

« Мóжно » и « Нéльзя »

Урок 11(одиннадцать).....92

Грамматика 语法

I 名词的格，名词第一变格法（硬变化）

II 名词第一、四、六格的意义和用法

III 句子，句子的主要成分

Тексты 课文

I Нáша семья

II Загáдка

Урок 12(двенадцать).....104

Грамматика 语法

I 名词第一变格法（软变化）

II 名词第二、三、五格的意义和用法

III 句子的次要成分

Тексты 课文

I Наш завóд

II Проféссор и студéнт

Урок 13(тринадцать)117

Грамматика 语法

I 名词第二变格法

II 动词的时

Текст 课文

На самолёте в Москву	
Урок 14(четырнадцать)	134
Грамматика 语法	
I 名词第三变格法	
II 名词变格时元音 o,e 的隐现	
III 及物动词和不及物动词	
Текст 课文	
Пéрвая нау́чная рабóта	
урок 15 (пятнадцать)	147
Текст 课文	
Сигналы из космоса	
Словарь 总词汇表	155

1 Урок 1 (один) (Первый урок) 第一课

Фонетика 语音

I. 俄语字母

II. 元音和辅音

III. 元音 а, о, у, и 的发音

IV. 辅音 м, н, т—д 的发音

Диалоги 对话

ФОНЕТИКА

I. 俄语字母

俄语字母共有33个：元音字母10个，辅音字母21个，无音字母2个。

元音字母	а о у ы ё я ё ю и е
辅音字母	л м н р ы б в г д ж з п ф к т ш с х ц ч щ
无音字母	硬音符号 ъ 软音符号 ъ

II. 元音和辅音

气流通过口腔时不受阻碍发出的音叫元音，如：а, о,

у 等。

气流通过口腔时受到阻碍发出的音叫辅音，如： з， в，
г， д 等。

III. 元音 а, о, у, и 的发音

а： 口张大，舌自然放平。

о： 口张得比发 а 时小，双唇向前伸，形成圆形，舌根向
前抬起。

у： 口张得比发 о 时小，双唇更向前伸，形成圆形，舌后
部高抬。

и： 舌尖接触下齿，舌中部向上抬并前伸，口腔微开，
双唇舒展。

а—о—у у—о—и у—о—а
и—о—у а—и—у у—и—а

IV. 辅音 м, н, т—д 的发音

м： 鼻音，发音时双唇闭紧，气流自由地从鼻腔流出，
声带振动。

a—	—а	ма—ма—ма ма
о—	—о	му—му—му му
у—	—у	ми—мо—мимо
и—	—и	мам—мом—мим

н： 鼻音，发音时舌前部紧贴上齿龈及上齿背，气流自由
地从鼻孔流出，声带振动。

а—	—а	нан—нон—нун—нин
о—	—о	на м—ном—ну м—ним
у—	—у	мна—мно—мну—мни
и—	—и	ман—мон—му н—мин

Ни—на—Нýна Аи—на—Áнна

т: 舌前部紧贴上齿龈及上齿背, 形成阻塞, 气流冲破阻塞而出, 声带不振动。

д: 发音部位与 т 相同, 但声带振动。

—а	—а	тат—го́т—ту́т
т — о	д — о	да́т—до́т—ду́т
— у	— у	та́м—да́м та́н—да́н
		то́м—до́м то́н—до́н
		ту́м—ду́м ту́н—ду́н

ДИАЛОГИ

1

Тут Áнна.

Там Антóн.

Тут Áнна, а там Антóн.

2

— Тут Áнна и Нýна?

— Да, тут Áнна и Нýна.

— А там Антóн?

— Да, там Антóн.

3

— Máма дóма?

— Да, máма дóма.

—Анна дóма?
—Да, Анна дóма.
—Анто́н дóма?
—Да, он дóма

Новые слова

1. тут [副]	(在)这里
2. там [副]	(在)那里
3. а [连]	而, 可是
4. и [连]	和
5. да [语]	是的, 是
6. ма́ма	妈妈
7. дóма [副]	在家
8. он [代]	他

Упражнения

1. 正确发音:

а о у и м н т д

2. 拼读音组:

ам—аму	на́м—ман
ом—ому	но́м—мон
ум—уму	ну́м—му́н
им—иму	ни́м—мин
дан—тан	та́м—да́м
лон—тон	то́м—до́м
дуи—туи	ту́м—ду́м

3. 拼读并记住下列单词:

дом (房子)

тот (那个)

но (可是, 但是)

туда (往那里)

дата (日期)

4. 书写:

Аа Оо Ўу Ъъ

Мм Нн ІІі Її

2 Урок 2 (два) (Второй урок) 第二课

Фонетика 语音

I. 元音 э 的发音

II. 辅音 р, л, к-г, п-б的发音

III. 清辅音和浊辅音

IV. 音节和重音

Диалоги 对话

ФОНЕТИКА

I. 元音 э 的发音

э: 舌中部从发元音 и 的位置稍向后缩，同时舌后部抬起，口半张开，比发 и 时稍大，双唇自然舒展。

а—э—и

и—э—а

эм—эн эта это эту

II. 辅音 р, л, к-г, п-б 的发音

р: 舌尖稍向上卷，轻触齿龈，肌肉自然放松，气流冲击舌尖，迫使舌尖颤动，声带振动。

а— мар—мор—мур—мир—мэр

о— нар—нор—нур—нир—нэр

у— р тар—тор—тур

и— дар—дор—дур

э—

р — а ра м — ран — рат — рад
 — о ром — рон — рот — род
 — у рум — рун — рут — руд
 — и рим — рин — рит — рид

рот эра ритм руда

л: 舌前部紧贴上齿背和齿龈，舌中部下凹，舌后部稍抬，气流从舌头两侧通过，声带振动。

а —	та л — ра л — ла л — на л
о —	то л — ро л — ло л — но л
у — л	т у л — ру л — лу л — ну л
и —	ри л — ли л — ни л
э —	

л — а лан — ала — ма ла
 — о лон — оло — моло
 — у лун — улу — му лу
 — и ли н — или — мили

л和**н**的对比：

ла — на	а ла — ана	ла м — на м
ло — но	о ло — оно	ло м — но м
лу — ну	улу — уну	лу м — ну м
ли — ни	или — ини	ли м — ни м

к: 舌后部接触上颤，形成阻塞，气流冲破阻塞而出，声带不振动。

г: 发音部位与**к**相同，但声带振动。